

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3731/2025
29.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Радославе Мађаров и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Симин адвокат из ..., против туженог Специјалистичке болнице за рехабилитацију „Јунаковић“ са седиштем у Апатину, чији је пуномоћник Марија Вучковић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 261/25 од 04.09.2025. године, на седници одржаној 29.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ се пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 261/25 од 04.09.2025. године тако што се одбија жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Сомбору П1 525/21 од 15.11.2024. године, исправљена решењем истог суда П1 525/21 од 12.05.2025. године.

ОБАВЕЗУЈЕ се тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка од 54.925,00 динара у року од осам дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 525/21 од 15.11.2024. године, исправљеном решењем истог суда П1 525/21 од 15.11.2024. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, а ставом другим изреке обавезана тужена да на име накнаде штете у висини разлике између минималне зараде и исплаћене основне плате у периоду од маја 2018. до марта 2021. године исплати тужиљи новчане износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев за исплату разлике по истом основу за месеце фебруар, март и април 2018. године у означеним новчаним износима са законском затезном каматом на сваки новчани износ од означених датума до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 212.941,45 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 261/25 од 04.09.2025. године, усвојена је жалба тужене и преиначена означена првостепена пресуда у усвајајућем

делу тако што је тужбени захтев одбијен (став први изреке), а тужила обавезана да туженој исплати износе од 101.950,00 динара на име трошкове првостепеног и 23.900,00 динара на име трошкове другостепеног поступка (став други изреке).

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права позивајући се на одредбу члана 403. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23; у даљем тексту: ЗПП) и нашао да је ревизија тужиле основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у утуженом периоду од маја 2018. до марта 2021. године била у радном односу код туженог на радном месту Тужени јој је обрачунавао зараду множењем коефицијента од 6,83, основице за обрачун и исплату плата, корективног коефицијента 0,9612, као и дела плате по основу радног учинка - капитација. Тужени је тужили у утуженом периоду исплаћивао зараду у висини минималне зараде, што је утврђено на основу допунског налаза и мишљења вештака у другој варијанти у којој је вештак поредио обрачунату нето минималну зараду у РС, сразмерно броју сати рада и исплаћену основну нето зараду за редован рад, увећану за доплату до минималне зараде и исплаћени радни учинак – капитација, налазећи да у потраживаном периоду не постоји разлика мање исплаћене зараде тужиоцу у односу на минималну зараду. У првој варијанти налаза и мишљења вештак је нето минималну зараду у РС, коју је тужила требало да прими сразмерно броју сати рада, упоредио са исплаћеном нето зарадом коју је тужила примила за редован рад и исплаћеном доплатом до минималне зараде и утврдио разлику у појединим месецима утуженог периода. Тужила је определила тужбени захтев у складу са налазом и мишљењем вештака у првој варијанти.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је основано предметно новчано потраживање јер плата тужиле, с обзиром на одредбе Закона о платама у државним органима и јавним службама, чл. 111. Закона о раду и 18. Уредбе о корективном коефицијенту, највишем процентуалном увећању основне плате, критеријумима и мерилима за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начину обрачуна плате запослених у здравственим установама, не може бити мања од минималне зараде, да минимална зарада представља основицу за обрачун додатака на плату, те је усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд је био правног становишта да је неосновано предметно новчано потраживање, налазећи да је у сваком месецу утуженог периода тужили исплаћен, поред основне плате, и део плате по основу радног учинка који се мора узети у обзир приликом поређења тако исплаћене плате у односу на минималну зараду. Како је на основу варијанте два допунског налаза вештака, који је суд прихватио, утврђено да је тако обрачуната плата тужили исплаћена у износима који су једнаки износима минималне зараде, одбио је тужбени захтев.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиле указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/2001... 113/2017) уређен је начин утврђивања плата, додатка, накнада и осталих примања поред осталих и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (члан 1. тач.3.) и запослене у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање (члан 1. тачка 4). Према одредбама члана 2. наведеног закона, структуру плате запослених у јавним службама одређује основна плата коју чини производ основице за обрачун плате (коју утврђује Влада) и коефицијета (утврђених актом Владе), додатка на плату прописаних тим законом (минули рад, дежурство и друге случајеве рада дужег од пуног радног времена одређене прописима - прековремени рад, дневну накнаду за повећане трошкове рада и боравка на терену, рад ноћу и на дан државних и верских празника) и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате. Поред тих елемената, плате запослених у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање садрже и део плате по основу радног учинка, с тим што се основна плата одређује множењем коефицијента, основице за обрачун плате и корективног коефицијента. Одредбом члана 4а истог закона, предвиђено је да се део плате по основу радног учинка одређује процентуалним увећањем основне плате, а утврђује се по запосленом у здравственој установи, односно по тиму запослених који учествују у обављању одређених послова, односно по организационој јединици или делу здравствене установе, односно здравствене установе у целини, по основу обима рада, квалитета извршеног посла, броја и структуре опредељених осигураних лица, као и применом других критеријума и мерила утврђених актом Владе.

Према Посебном колективном уговору за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ бр. 96/19 и 58/20-Анекс) који је био у примени у спорном периоду, одредбама чланова 91. и 95, запослени има право на одговарајућу плату, која се утврђује у складу са законом и овим уговором, да се плате утврђују на основу основице за обрачун плата, коефицијената са којим се множи основица, додатка на плату (за рад на дан празника који је нерадни дан, за рад ноћу, за рад недељом, за прековремени рад и минули рад), обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом. Основну плату за утврђивање додатка на плату чини основна плата увећана за радни учинак, у складу са законом.

На основу члана 4а став 3. Закона о платама у државним органима и јавним службама, Влада РС је донела Уредбу о корективном коефицијенту, највишем процентуалном увећању основне плате, критеријумима и мерилима за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начин обрачуна плате запослених у здравственим установама ("Службени гласник РС", бр. 100/11...123/21) која примењује на све запослене у здравству, дакле и на медицинско и на немедицинско особље, и односи се на здравствене установе на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите. Том уредбом утврђују се корективни коефицијент, највише процентуално увећање основне плате, критеријуми и мерила за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начин обрачуна плате запослених у здравственим установама. Према члану 4. те уредбе, основна плата одређује се множењем коефицијента, основице за обрачун плате и корективног коефицијента у висини од 0,9612 (ст. 1. и 2). Основицу за обрачун додатка на плату чини основна плата

увећана за радни учинак, у складу са законом којим се уређују плате у јавним службама (став 3). Одредбом члана 5. исте уредбе, уређен је део плате по основу радног учинка тако што се одређује процентуалним увећањем основне плате, сразмерно укупној оцени, која износи највише 8,08%.

Закон о платама у државним органима и јавним службама, који се примењује на обрачун плате тужиље запослене у јавној служби - установи здравствене заштите, не садржи одредбе о минималној заради па се зато, на основу члана 2. став 2. Закона о раду, одредбе о минималној заради из тог закона примењују и на њих.

Следећи наведени нормативни оквир, основну плату запосленима у здравственој установи одређује основица за обрачун плате, одговарајући коефицијент и корективни коефицијент у номинално исказаној висини од 0,9612. На тако утврђену и обрачунату основну плату, запосленима је признато право на процентуално увећање основне плате по основу радног учинка који је део (одговарајуће) плате и надаље чини основицу за обрачун законом предвиђених додатака на плату. То значи да обрачун по основу радног учинка не представља један од елемената за утврђивање основне плате и тиме није њен саставни део, већ део одговарајуће плате.

Осим тога, основна плата запосленог обрачуната на основу закона којим се уређују плате, не може бити нижа од вредности минималне зараде регулисане у одредбама чланова 111. и 112. Закона о раду, јер се ради о гарантованом минимуму стандарда о основном праву запослених на исплату накнаде за рад. Њена правна природа изводи се из потребе обезбеђења задовољавања егзистенцијалних социјалних потреба запосленог и посредно чланова његове породице. Право на минималну зараду је Међународна организација рада регулисала Конвенцијом бр. 131 о утврђивању минималних надница чији је потписник и Република Србија (Закон о ратификацији конвенције међународне организације рада бр. 131 о утврђивању минималних плата, с посебним освртом на земље у развоју ("Службени лист СФРЈ – Међународни уговори", бр. 14/82). Њом је гарантовано да ће минималне наднице имати законску снагу и неће се моћи смањивати, а у случају да се не примењују, одговорно лице или лица подлежу одговарајућим казним или другим санкцијама. Следом изнетог, уколико је обрачуната основна зарада (дакле без додатака или увећања плате) за остварени стандардни учинак и пун месечни фонд часова рада мања од минималне зараде, запослени имају право на основну плату у висини минималне зараде у складу са законом и у том случају минимална зарада је основица за обрачун и исплату припадајућих увећања и додатка на плату у складу са законом и општим актом.

У конкретном случају, тужиља је запослена у туженој здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. По оцени Врховног суда не може се прихватити становиште нижестепених судова да је исплатом у збиром износу основне плате тужиље (коју чини производ основица, коефицијента и корективног коефицијента), са делом плате за радни учинак-капитацијом и преосталим износима доплаћеним до висине минималне зараде, тужени тужиљи исплатио тражено новчано потраживање на име неисплаћеног дела основне плате.

Наиме, посебним напред наведеним нормама, свим запосленима у здравственој установи признато је право на увећање основне плате (у процентуалном износу) по основу радног учинка. То право на увећање, као део одговарајуће плате, не може се

уподобити другом основу за исплату, нити урачунавати као део разлике основне плате до висине минималне зараде, јер је то супротно праву запослених са најнижим примањима да је висина минималне зараде гарантована вредност основне плате. Због тога, тужилца има право на основну плату у висини минималне зараде у ситуацији када је нижа од гарантованог минимума накнаде за рад, јер се за обрачун овог потраживања не обрачунавају и исплате по другим основима, у конкретном случају по основу радног учинка који представљају самосталан основ исплате.

Следом изнетог, по оцени Врховног суда основано тужилца потражује неисплаћени део основне плате који представља разлику између обрачунате основне плате (члан 4. став 1. и 2. наведене Уредбе) са корекцијом у виду доплате дела минималне зараде и основне плате у висини минималне зараде обрачунате у складу са одредбом члана 111. Закона о раду. Имајући у виду наведено, ревизијски суд је преиначио другостепену пресуду тако што је одбио жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду којом је тужилци досуђена тражена разлика између основне зараде са обрачунатим увећањем за минули рад, у појединачним месечним износима, утврђеним налазом и мишљењем судског вештака (прва варијанта налаза).

Из наведених разлога, применом члана 416. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Тужилца је успела у поступку по ревизији па јој, с обзиром на успех, на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП, припадају опредељени трошкови за заступање од стране пуномоћника адвоката и то: 30.000,00 динара за састав ревизије, 9.970,00 динара за дужну таксу на ревизију и 14.955,00 динара на таксу за одлуку о ревизији, свеукупно 54.925,00 динара, све према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи. На основу изложеног, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић